

Závěrečná zpráva specifického výzkumu 2013

Zakázka 2133, pracoviště 1530, činnost 1210

Název projektu: Didaktická analýza průběžných pedagogických praxí zaměřená na posílení schopnosti reflexe pedagogického procesu v hodinách VV na 1. stupni ZŠ

Specifikace řešitelského týmu:

Odpovědný řešitel: Mgr. Kateřina Štěpánková

Studenti magisterského studia na PdF UHK:

Bc. Jana Balcarová, obor: P-ZS1NJ, Učitelství pro 1. stupeň ZŠ - německý jazyk, ID 20227/2

Andrea Kováčsová, obor: P-ZS1, Učitelství pro 1. stupeň základní školy, ID25582/1

Další výzkumní pracovníci, spoluřešitelka: Mgr. Magda Munzarová

Celková částka přidělené dotace: 68.620,- Kč

Stručný popis postupu při řešení projektu:

Cílem výzkumu bylo podpořit schopnost hospitujícího studenta aktivně vnímat pedagogický proces v hodině výtvarné výchovy během průběžných pedagogických praxí studentů učitelství 1. stupně ZŠ.

Z důvodu aktivizace studentů při hospitacích a prohloubení schopnosti reflexe hodiny byl v rámci 1. etapy řešení projektu vytvořen hospitační záznamový arch určený výhradně pro hodiny výtvarné výchovy. Položky v záznamovém archu byly zvoleny tak, aby vedly studenta k pozorování jevů a situací, které charakterizují promyšlenou a tvořivou hodinu. Studentovi by tak měly napomoci aktivně vnímat celý proces hodiny, rozlišit významné momenty, které vytvářejí její podobu, zamyslet se nad smyslem hodiny pro žáka, vytvořit prostor pro vlastní hodnocení specifických pedagogických situací a napomoci při vlastní přípravě na hodinu výtvarné výchovy.

Struktura pro pozorování a jednotlivé body byly vytvořeny na základě obsahové analýzy dokumentů závazných pro vzdělávání na ZŠ (RVP, 2007), odborných studií a materiálů zpracovávajících problematiku didaktiky výtvarné výchovy. Na této platformě byly navrženy kategorie postihující didaktický proces od úvodní fáze motivace, volby prostředků, způsobů realizace až po hodnocení hodiny. Hospitační záznamový arch byl nejprve předložen studentům 3. ročníku učitelství prvního stupně v seminářích didaktiky výtvarné výchovy a dále byl pak aplikován na průběžných praxích s cílem ověřit funkčnost otázek a záznamových položek. Pozorované hodiny byly vedeny buď kmenovým učitelem, nebo studentem. Pilotní výzkum měl ověřit funkčnost a srozumitelnost jednotlivých položek. Po vyhodnocení vzorku byly v záznamu provedeny drobné úpravy a dotazník byl převeden do elektronické podoby, která následně umožnila zpracování vybraných dat. Finální podoba záznamového archu byla předána studentům učitelství I. stupně na průběžné praxi přes administrátory a prostřednictvím e-mailu.

Ve 2. etapě řešení projektu (v průběhu zimního semestru akad. roku 2013-2014)

byly na základě výstupů dotazníkového šetření ověřovány a vyhodnocovány přínosy

záznamových archů pro hospitující studenty metodou analýzy dokumentů a pomocí deskriptivní statistiky. Jednalo se převážně o změnu vnímání významu jednotlivých částí hodiny výtvarné výchovy, především její motivační části, celkové rozšíření percepčního pole studentů a jejich receptivní schopnosti. Dalším pozitivním výstupem bylo i ocenění významu přípravy na praxi a přiznání vlivu na pedagogický výkon. Částečné výsledky z tohoto šetření byly publikovány na mezinárodní konferenci (viz. níže) a kompletní zhodnocení projektu čeká na zveřejnění v odborném časopise.

Splnění kontrolovatelných výsledků řešení:

Publikačním výstupem projektu se stal článek

ŠTĚPÁNKOVÁ, K.; MUNZAROVÁ, M.; BALCAROVÁ, J.; KOVÁČOVÁ, A.

Hospitační praxe a aktivní pozorování v hodině výtvarné výchovy. Sborník příspěvků Mezinárodní Masarykovy konference pro doktorandy a mladé vědecké pracovníky 2013. Hradec Králové: Magnanimitas.4. vyd.2013. ISBN 978-80-87952-00-9, ETTN 042-13-13025-12-6.

Další článek, bude-li přijat redakční radou, vyjde v *Media4u Magazine*.

Přehled realizovaných výdajů:

a) osobní náklady

Za práci a řešení výzkumného projektu (příprava a vedení výzkumu, zpracování výsledků výzkumu, publikační výstupy), koordinaci studentů spoluřešitelů a ostatních studentů, kteří byli začleněni do výzkumné skupiny.

Odměny pro 2 řešitele Mgr. Kateřinu Štěpánkovou a Mgr. Magdu Munzarovou (akademické pracovníky) ve výši 7.906,- Kč (vč. odvodů ZZP a ZSP).

b) stipendia

Za práci na výzkumu, distribuci dotazníků, společné zpracování výsledků výzkumu a publikačních výstupů včetně anglického překladu bylo vyplaceno stipendium dvěma studentkám- spoluřešitelkám Janě Balcarové a Andree Kováčové ve výši 14.000,-Kč.

c) materiálové náklady

Bylo zakoupeno plánované technické vybavení potřebné pro monitoring a vyhodnocení průběhu výzkumných šetření, které proběhly na ZŠ v HK, a k ukládání a přenosu dat z výzkumných materiálů. Jelikož byla navýšena celková částka projektu o 11.620,- Kč, došlo tedy i ke změnám- navýšení některých původně plánovaných položek. Materiálové náklady tak činily celkem 45.552,- Kč (kancelářské potřeby 898,- Kč, spotřební materiál - knihy 2664,- Kč, technické mat.- notebook Acer 2 ks, diktafon Sony 1ks ,flash disc USB 2 ks, za 41.552,- Kč.) viz.příloha – Výsledovka s očekávanými náklady.

g) cestovné, konferenční poplatky

Původně plánované výdaje spojené s aktivní účastí řešitelek projektu na dvoudenní konferenci oborových didaktik v Ružomberoku nebyly vyčerpány z důvodu přesunutí termínu konání konference na září. V daném termínu nebyla výzkumná data doposud zpracována. Alternativou byla účast na Mezinárodní Masarykově konferenci pro doktorandy a mladé vědecké pracovníky v Hradci Králové, prosinec 2013. Náklady za konferenční poplatek činily 1600,-Kč.

Celkem realizované výdaje projektu byly 68.620,- Kč.

Povinné přílohy:

kopie výstupů (článek, česká a AJ verze, Hospitační záznamový arch)

výsledovka s očekávanými náklady

V Hradci Králové 2.1. 2014

Mgr. Kateřina Štěpánková